

از زبانهای دیگر وارد زبان فارسی شده است. ترتیب واژه‌ها الفبایی است و این ترتیب از نخستین تا آخرین حرف هر واژه رعایت شده است. حرف نخست، باب، و حرف دوم، فصل نامیده می‌شود و ترکیبات، کنایات و استعارات مربوط به هر واژه به صورت مدخل مستقل بعد از همان واژه نقل شده است (نک: ۲/۱، جم: گارسن دو تاسی، همانجا).

از جمله منابع مورد استفاده در تألیف بهار عجم می‌توان از این آثار یاد کرد: تنبیه الغافلین سراج الدین علی آرزو، رساله مختصر میر محمد افضل ثابت، و دواوین و فرهنگهای متقدمان و متأخران که مؤلف به اشعار و مندرجات آنها استناد کرده، و فهرست آنها را در پایان دیباچه کتاب آورده است. مؤلف همچنین در تجدید نظر مجدد کتاب، مندرجات مصطلحات الشعراي محقق وارسته، رساله مخلص کاشی و رساله دیگری را که نام مؤلف در آن درج نشده، به کتاب خود افزود (نک: ۴/۳۱؛ قس: احمد، ۶۴/۳، که تمام مصطلحات الشعراي وارسته در بهار عجم درج شده است).

بهار عجم مأخذ فرهنگهایی همچون لغت نامه دهخدا، آندراج، آیین عطا از ندرت کشمیری و خزانه اللغات سید جمیل سهسونی بوده است و یکی از مراجع محققانی همچون ربوک در ملحقات برهان قاطع، و فولرس در تألیف لغت نامه او به شمار می‌آید (نک: د، ه، ۲۳۵/۲-۲۳۶؛ دانشنامه...، ۵۱۷/۴، ۲۵۳۰-۲۵۳۱؛ راشدی، ۱۵۹۵/۴؛ عبدالله، «لغات»، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۷۹؛ گارسن دو تاسی، I/281؛ ربو، II/503).

این فرهنگ از زمان حیات مؤلف بارها در هند و نیز در ۱۳۸۰ ش به کوشش کاظم دزفولیان در تهران به طبع رسیده است. همچنین در ۱۸۵۲م با عنوان مصطلحات بهار عجم و در ۱۸۹۸م در حاشیه مصطلحات الشعراي وارسته با نام «خلاصه بهار عجم» چاپ شده است. یکی از شاگردان لاله تیک چند به نام اندرمن گزیده‌ای از این اثر را با عنوان منتخب بهار عجم فراهم آورده است (ایوانف، ۹۲؛ بانکیبور، IX/34-35).

مأخذ: احمد، ظهورالدین، پاکستان میں فارسی ادب، لاہور، ۱۹۷۷م؛ بهار عجم، لاله تیک چند بهار، لکھنو، ۱۳۳۲ق/۱۹۱۶م؛ داعی الاسلام، محمد علی، فرهنگ نظام، حیدرآباد دکن، ۱۳۰۵ ش؛ دانشنامه ادب فارسی، به کوشش حسن انوشه، تهران، ۱۳۸۰ ش؛ راشدی، حسام الدین، تذکره شعراي کشمیر، کراچی، ۱۳۴۶ ش؛ عبدالله، محمد، ادبیات فارسی میں ہندوؤں کا حصہ، لاہور، ۱۹۶۷م؛ همو، «لغات، زبان ذاتی و زبان آموزی...»، تاریخ ادبیات مسلمانان پاکستان و هند، لاہور، ۱۹۷۲م، ج ۵؛ نقوی، شہریار، فرهنگ نویسی فارسی در هند و پاکستان، تهران، ۱۳۲۱ ش؛ نیز:

Bankipore; Garcin de Tassy, J., Histoire de la littérature hindouie et hindoustanie, New York, 1968; Ivanow, W., Concise Descriptive Catalogue of the Persian Manuscripts in the Collections of the Asiatic Society of Bengal, Calcutta, 1928; Rieu, Ch., Catalogue of the Persian Manuscripts in the British Museum, 1966.
مرجان افشاریان

بہارلو، نام یک گروه ایل-عشیره‌ای ترک زبان و طایفه‌ای از طوایف کنونی ایل خمسه در فارس. نام این گروه را بولالو نیز آورده‌اند. برخی بہارلو را نام دیگر ایل بارانی یا بارانلو (نک: ایرانیکا، III/483، به نقل از مینورسکی؛ EI²؛ قس: سومر، I/24، که یکی دانستن بارانلو و

تهران، ۱۳۶۷ ش؛ دیوان‌یگی، احمد، حدیقه الشعراء، به کوشش عبدالحسین نوایی، تهران، ۱۳۶۴ ش؛ شادان پور، فرزانه، «مروری بر واژه‌نامه فرانسہ موجود در کانون ایران‌شناسی و اسلام‌شناسی»، خیرنامه کانون ایران‌شناسی و اسلام‌شناسی، تهران، ۱۳۷۶ ش، ش ۱؛ کسروی، احمد، «التبیه علی حروف الصحیف»، آرمان، تهران، ۱۳۰۹ ش، س ۱، ش ۲-۵؛ محجوب، محمدجعفر، تحقیق در احوال و آثار و افکار و اشعار ایرج میرزا، تهران، ۱۳۵۳ ش؛ محیط طباطبائی، محمد، «نظری به مقاله بهار شیروانی»، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی مشهد، ۱۳۵۱ ش، س ۸، ش ۴؛ مدرس، محمد علی، ریحانة الادب، تبریز، ۱۳۳۶ ش؛ مرسلوند، حسن، زندگی‌نامه رجال و مشاہیر ایران، تهران، ۱۳۶۹ ش؛ مشیری، محمد، مقدمه بر فرهنگ فرانسہ - فارسی نیکلا، تهران، ۱۳۴۸ ش؛ نظمی تبریزی، علی، دو بست سخور، تهران، ۱۳۶۳ ش؛ هدایت، رضاقلی، مجمع الفصحاء، به کوشش مظاهر مصفا، تهران، ۱۳۳۹ ش.
لیلا بزورنده

بہار عجم، فرهنگ فارسی گردآورده لاله تیک چند، متخلص به بہار و مشهور به منشی رای لاله تیک چند بہار، شاعر و ادیب سده ۱۷ق/۱۸م هندوستان. تاریخ آغاز تألیف بہار عجم به درستی معلوم نیست، اما با توجه به اینکه مؤلف مدت ۲۰ سال سرگرم نوشتن آن بوده است و از سوی دیگر بر اساس ماده تاریخ «یادگار فقیر حقیر بہار» (۱۱۵۲ق) که در پایان کتاب به عنوان سال پایان تألیف ذکر شده است، احتمال می‌رود سال آغاز تألیف ۱۱۳۲ق/۱۷۲۰م باشد (نک: بہار عجم، ۲/۱، نیز ۵۱۲/۲؛ داعی الاسلام، ۴۳/۵؛ گارسن دو تاسی، I/281).

لاله تیک چند بہار ساکن دہلی، و از طبقه کھتری (کشتری) ہندوان بود و از سوی دربار دہلی عنوان «رای» به او اعطا شده بود. وی از شاگردان سراج الدین آرزو و شیخ ابوالخیر اللہ وقایی بود و با فتح علی حسین گردیزی و میر تقی میر نیز روابط دوستانه‌ای داشت. گفته‌اند که لاله تیک ظاہرآبا هدف گردآوری اصطلاحات و واژه‌های فارسی رایج در ایران، به این سرزمین سفر کرده است. او در ۱۱۸۰ق/۱۷۶۶م در دہلی درگذشت (عبد اللہ، ادبیات...، ۱۶۳؛ ربو، II/502؛ نیز گارسن دو تاسی، همانجا). به جز بہار عجم آثار دیگری نیز از وی بر جای مانده که از جمله آنهاست: جواهر الحروف، نوادر المصادر، ابطال ضرورت (بہار عجم، ۳/۱؛ داعی الاسلام، همانجا؛ عبدالله، «لغات...»، ۳۹۵) و نیز بہار بوستان در شرح بوستان سعدی که در ۱۹۲۷م در لکھنو به چاپ رسیده است. بہار عجم در پی اهمیت یافتن زبان فارسی به عنوان زبان ادبی و رسمی دربار سلاطین مغولی ہند، و احساس ضرورت برای تألیف لغت نامہ‌ای در شناخت زبان فارسی معیار در سرزمین ہند، فراهم آمده است (نک: همو، ادبیات، ۹۴).

فرہنگ بہار عجم از لحاظ جامعیت ترکیبات و اصطلاحات و کنایات و عبارات نادر و غیر معمول، معانی واژه‌ها و تمایز آنها و به ویژه آوردن شواہد بسیار از شعراي فارسی زبان و نیز از آنجا که مرجع مناسبی برای فرہنگ نویسندگان دوره‌های بعد بوده است، دارای اهمیت بسیار است (نقوی، ۱۵۴؛ گارسن دو تاسی، I/282). این فرہنگ مشتمل است بر حدود ۱۰ هزار کنایہ، اصطلاح، ضرب المثل و واژه‌های مفرد و مرکب فارسی، واژه‌های عربی، ترکی و نیز واژه‌هایی که

Being predominantly an urban community, they have regular contact with the market. The mechanism of social control is regulated at the local level by their spiritual assembly and at a higher level by the Universal House of Justice. The punishment in case of defiance is ostracism whereby a member loses his or her membership privileges.

Their sacred specialists are the representatives elected from their own community. They have no deities and the only recognized shrine is the mausoleum of the founder, Baha-u-allâh, at Hanifa in Israel. The Lotus Temple at Kalkaji is their place of worship. They have their own burial grounds and prefer not to participate in the festivals and festivities of others, except as a social formality.

They are in service as well as self-employed. Education is highly encouraged for both boys and girls. Modern medicare is made full use of and the facility of the public distribution system through fair-price shops is utilized by them.

BIBLIOGRAPHY

- 'Abdu'l Baha', 'Abbas Effendi, *A Traveller's Narrative Written to Illustrate the Episode of the Bab*, translated by Edward G. Browne, Cambridge, 1892.
- , *The Secret of Divine Civilisation*, translated by Marzieh Gail, Wilmette, Ill., 1970.
- , *The Promulgation of Universal Peace*, 1922, 2 Vols., I. Wilmette, Ill., 1982.
- The Bab ['Ali Muhammad Shirazi], *Le Beyan persan*, 4 Vols., translated by A.L.M. Nicolas, Paris, 1911-1914, French translation of the Bab's book of laws.
- , *Selections from the Writings of the Bab*, translated by Habib Taherzadeh, et al., Haifa, 1982.
- Baha' Allâh [Mirza Husayn 'Ali Nuri], *The Kitab-i-Iqan: The book of Certitude, Revealed by Baha'u'llah*, translated by Shoghi Effendi, Wilmette, Ill., 1931.
- , *The Kitab-i-Aqdas; The Most Holy Book*, Haifa, 1992.
- Balyuzi, H.M., *'Abdu'lBaha: The Centre of the Covenant of Baha'u'llah*, Oxford, 1971.
- , *The Bab: The Heral of the Day of Days*, Oxford, 1973.
- , *Baha'u'llah: The King of Glory*, Oxford, 1980.
- Collins, William P., *Bibliography of English-Language Works on the Babi and Baha'i Faiths, 1844-1985*, Oxford, 1990.
- Effendi, Shoghi, *The World Order of Baha'u'llah: Selected Letters*, 1938, 2nd rev. edn., Wilmette, Ill., 1974.
- Fatehjam, H., *The New Garden (Nutana Udyana)*, New Delhi, Baha'i Publishing Trust, 1978.

Hatcher, William S. and J. Douglas Martin, *The Baha'i Faith: The Emerging Global Religion*, New York, 1984.

Munje, H.M., *The Whole World is but One Family*, New Delhi, Baha'i Publishing Trust, 1985.

Nabil-i-Azam [Muhammad Nabil Zarandi], *The Dawn-Breakers: Nabil's Narrative of the Early Days of the Baha'i Revelation*, 1932, translated and edited by Shoghi Effendi, Wilmette, Ill., 1974.

Rabbani, Ruhiiyyih, *The Priceless Pearl*, London, 1969.

Smith, Peter, *The Babi and Baha'i Religions: From Messianic Shi'ism to a World Religion*, Cambridge, 1987.

B.T. LAWSON

Baharlu

Tribe of Iran

The Baharlu are an important Turkish tribe in Persia. In particular the name refers to the ruling family of the Kara-Koyunlu federation of Turkmen tribes (also called Barani). It is most probable that the name ('those of Bahar') is connected with the village of Bahar situated at 13 kms. north of Hamadan. According to Hamd Allâh Mustawff, *Nuzha*, 107 (Eng. transl, 106) the castle of Bahar served as residence to Sulayman-shah b. Parcam Iwa'i, who later became one of the three chief ministers of the caliph al-Musta'sim and was executed by the Mongols of Hulegu Khan.

The reasons of Sulaymanshah's expatriation from his principality of Bahar to Baghdad are unknown, but there are definite indications that even before the arrival of the Mongols the Iva had spread northwards towards Erbil and Maragha. The Khwarazm-shah Jalal al-Din had to repress their depredations on the roads leading to Tabriz.

The presence of an Iva'i is mentioned even in Khilat (627/1230). These stages lead us to the region where the Kara-Koyunlu federation of tribes was formed. Even the emblem on some Kara-Koyunlu coins reminds one of the tribal *tamgha* of the Iva. On the other hand the connection of the Kara-Koyunlu rulers with Hamadan is confirmed by the survival of their epigons in those parts.

For a long time, the region of Hamadan was called *Kalam-raw-i 'Ali Shakar*, after the name of